

Hà Nội, ngày 6 tháng 11 năm 2013.

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP ĐỐI VỚI THUỐC LÁ NHẬP LẬU TẠI VIỆT NAM

Tham luận của Hiệp Hội Thuốc lá Việt Nam tại Hội nghị và công tác chống buôn lậu, hàng giả và gian lận thương mại giữa các nước Campuchia, Lào, Myanmar, Việt nam (CLMV).

1. Thực trạng thuốc lá bất hợp pháp tại Việt Nam (chủ yếu là thuốc lá nhập lậu) :

Năm	Tổng số thuốc lá nhập lậu (tỷ điếu)				
	Tổng số	Jet	Hero	ESSE	Nhãn khác
2007	12,72	4,86	6,94		0,92
2008	15,00	5,98	7,96		1,06
2009	17,40	7,00	9,00		1,40
2010	16,26	4,54	7,72		4,00
2011	15,00	5,00	6,40	0,46	3,14
2012	18,00	5,98	8,20	0,72	3,10
2013 (dự báo)	18,60	6,12	8,58	0,74	3,16

Nguồn : VTA và các nguồn khác.

Hiện tại có hơn 100 nhãn hiệu thuốc lá nhập lậu vào Việt Nam, trong đó chủ yếu là nhãn hiệu Jet và Hero (chiếm 90%).

1.1. Nguồn nhập lậu qua biên giới Việt Nam :

- Từ Trung Quốc vào địa phận tỉnh Lào Cai và tỉnh Quảng Ninh.
- Từ Singapore, Philippine và Malaysia vào địa phận tỉnh Quảng Ninh và TP. Hải Phòng.
- Từ Lào vào địa phận tỉnh Quảng Trị.

- Từ Campuchia vào địa phận các tỉnh : Gia Lai, Bình Phước, Tây Ninh, Long An, Đồng Tháp, An Giang và Kiên Giang.

1.2. Nguyên nhân chủ yếu :

- Do thị hiếu và giá rất rẻ vì hàng hóa trốn thuế.
- Bao bì đẹp, không có cảnh báo sức khỏe trên bao thuốc bằng chữ và hình ảnh.
- Các tổ chức hoạt động buôn lậu tổ chức rất tinh vi.
- Công tác phòng ngừa, đấu tranh của các lực lượng chức năng chưa thực hiện thường xuyên và phối hợp đồng bộ tập trung vào các trung tâm, điểm nóng của thuốc lá lậu.
- Vai trò của chính quyền địa phương chưa thực sự quyết liệt vào cuộc.
- Một bộ phận dân cư ở vùng biên giới chưa nhận thức đầy đủ về pháp luật đã vô tình tiếp tay cho các tổ chức buôn lậu thuốc lá bằng cách mang, vác, chuyên chở bằng xe gắn máy thuốc lá lậu.

1.3. Tác động của thuốc lá lậu đến :

- Lợi ích quốc gia Việt nam : Thất thu ngân sách từ 20-25% so với ngân sách của ngành thuốc lá Việt Nam hàng năm nộp cho Chính Phủ.
- Thiệt hại cho ngành thuốc lá :
 - * Mất sản lượng nguyên liệu : 17.000 tấn/năm.
 - * Mất việc làm của nông dân : Gần 40.000 lao động.
 - * Mất việc làm của hơn 500.000 công, ngành công nghiệp thuốc lá.
 - * Các doanh nghiệp sản xuất kinh doanh hợp pháp thuốc lá bị ảnh hưởng về doanh số, thị phần và lợi nhuận.
- Không bị kiểm soát về chất lượng sản phẩm nên ảnh hưởng đến sức khỏe của người sử dụng.

2. Các giải pháp đã thực thi để ngăn chặn, phòng chống thuốc lá bất hợp pháp :

2.1. Các lực lượng chức năng quản lý Nhà nước, dưới sự chỉ đạo tập trung của Ban Chỉ đạo 127TW, trong đó gồm các lực lượng chủ yếu là : Cục Quản lý Thị trường, Bộ đội Biên phòng, Hải quan, cảnh sát ... đã vào cuộc quyết liệt và đã triệt phá nhiều tổ chức buôn lậu.

Kết quả còn ở mức độ rất khiêm tốn (hơn 1% lượng thuốc lá nhập lậu bị bắt giữ và tiêu hủy), vì những lý do đã nêu trên.

2.2. Sự phối hợp của ngành thuốc lá Việt Nam :

- * Được phép của Ban Chỉ đạo 127TW và Bộ Tài chính, Hiệp Hội Thuốc lá Việt Nam đã đóng góp một phần kinh phí để hỗ trợ cho các lực lượng chức năng làm nhiệm vụ.

Tuy nhiên, hỗ trợ kinh phí còn rất ít (6cent/20 điều). Từ năm 2007 đến tháng 8-2013, Hiệp Hội Thuốc lá Việt Nam đã hỗ trợ 2 triệu USD.

* Với chức năng của Hiệp Hội Thuốc lá Việt Nam, Hiệp Hội đã đóng góp nhiều ý kiến vào các văn bản pháp quy của Nhà nước về công tác chống nhập lậu thuốc lá như : Nghị định 43/2009/NĐ-CP ngày 07-5-2009 ; Thông tư Liên tịch 36/2012/TTLT-BTC-BCA-BTP-BYT-TANDTC-VKSNDTC ; Quyết định 175/1999/QĐ-TTg ngày 25-8-2009 ...

* Ngoài ra, Hiệp Hội Thuốc lá Việt Nam đã tổ chức mua thông tin và cung cấp cho các lực lượng chức năng địa phương để góp phần triệt phá các tổ chức buôn lậu.

3. Một số đề xuất :

- Chính Phủ Việt Nam cho phép Hiệp Hội Thuốc lá Việt Nam tiếp tục hỗ trợ kinh phí cho các lực lượng chức năng với mức kinh phí lên 15 cent/20 điều để bắt giữ và tiêu hủy thuốc lá lậu sau năm 2013.
- Đề nghị Chính Phủ Việt Nam hiệp thương với các Chính Phủ bạn nhất là Campuchia, Lào giúp Việt Nam ngăn chặn việc buôn lậu thuốc lá theo hình thức tạm nhập, tái xuất về :
 - * Thuế TTĐB của quốc gia có chung đường biên giới với Việt Nam tương đồng để tránh tình trạng thuế suất thấp, giá rẻ sẽ tràn ngập vào thị trường Việt Nam.
 - * Xem xét thuế nhập khẩu thuốc lá điều theo thỏa thuận của Hải quan quốc tế.
- Đề án chuyên đề chống thuốc lá bất hợp pháp của Bộ Công thương đã trình Chính Phủ Việt Nam phê duyệt. Sau đề án được Chính Phủ phê duyệt, đề nghị Ban Chỉ đạo 127TW phối hợp với Hiệp Hội Thuốc lá Việt nam để triển khai và thực hiện đề án, góp phần tích cực vào việc ngăn chặn, chòng chống thuốc lá bất hợp pháp vào Việt Nam.